

Raadsvoorstel

Opsteller

Arts, Maaïke

Vergadering van

23 april 2024

Kenmerk

Z/24/068810 / D/24/141809

Portefeuillehouder

Jelmer Vierstra

Portefeuille

Financiën

Onderwerp

Investeringen in Balans

Samenvatting

De investeringsplanning van Woerden is momenteel niet in balans met de exploitatie en de financiële verordening. Dat geeft risico's in de exploitatie als de rente oploopt. De opdracht van uw raad is deze balans te herstellen en de jaarlijkse investeringsbegroting passend op te stellen en te presenteren binnen de geldende normen voor het investeringsvolume en in overeenstemming met de beschikbare ambtelijke capaciteit. Hierover is eerder dit jaar in twee themabijeenkomsten op 18 januari 2024 en 4 april 2024 met de raad gesproken. Daarbij is de notitie Investeringen in Balans opgesteld met daarin voorstellen voor een nieuwe werkwijze met bijbehorende spelregels. Met deze methode kan de gemeente grip krijgen en houden op de investeringen en de schuldpositie van de gemeente. Dit raadsvoorstel vat de belangrijkste uitgangspunten van die notitie samen in een aantal beslispunten die het college zal hanteren bij het opstellen van de kadernota's 2025 en verder.

Gevraagd besluit

De gemeenteraad besluit:

1. om een investeringsplafond te hanteren dat borgt dat de schuldquote niet boven de 130% uitkomt, in de huidige situatie € 23 miljoen per jaar. En daarbij:
 - 1.1 dit plafond te splitsen in een subplafond voor onvermijdelijke terugkerende cyclische investeringen en een subplafond voor eenmalige investeringen;
 - 1.2 voor de cyclische investeringen eenmaal per raadsperiode de bijbehorende beleidskaders te herijken en vast te stellen en op basis daarvan het college de opdracht te geven de hoogte van dit subplafond vast te stellen;
 - 1.3 voor de eenmalige investeringen jaarlijks in de kadernota een voorstel tot prioritering (en daarmee financiering) te doen aan de hand van vier inhoudelijke criteria: noodzaak, maatschappelijk bereik, maatschappelijk effect en financiële impact.
 2. om strak te sturen op het doorschuiven van investeringen:
 - a. Bij cyclische investeringen: Nee, tenzij;
 - b. Bij eenmalige investeringen: Ja, mits (en maximaal twee keer).
 3. om verantwoorde mogelijkheden voor verruiming van dit investeringsplafond te onderzoeken en waar mogelijk te hanteren.
-

Inleiding

In de Woerdense politiek is al geruime tijd discussie over de schuldpositie van de gemeente. Met name bij besluiten over grote investeringen speelt deze discussie op. De investeringsplanning is momenteel niet in balans en dat geeft risico's in de exploitatie als de rente oploopt. De opdracht van uw raad is deze weer in balans te brengen en de jaarlijkse investeringsbegroting passend op te stellen en te presenteren binnen de geldende normen voor het investeringsvolume en in overeenstemming met de beschikbare ambtelijke capaciteit.

Hierover is in 2023 met uw raad gesproken aan de hand van de raadsinformatiebrief aanpak verlaging schuldquote (Z/23/057709/ D/23/094497), aan de hand van de kadernota 2024, en tijdens de themabijeenkomsten van 18 januari 2024 en 4 april 2024. Er is besluitvorming nodig om de investeringsbegroting in balans te brengen. Zodat de schuldpositie verbetert en de ambities beter in balans zijn met de ambtelijke capaciteit. Het is duidelijk dat we prioriteiten moeten stellen en keuzes moeten maken. Omdat zowel geld als capaciteit schaars zijn. Tegelijkertijd willen we als gemeente niet stil blijven staan en dus ontwikkeling mogelijk blijven maken.

Participatieproces

Dit raadsvoorstel heeft betrekking op financiële spelregels en de werkwijze met een investeringsplafond binnen de gemeentelijke begroting. Hierover heeft geen participatie met inwoners plaatsgevonden.

Het afgelopen jaar is meerdere malen met de raad gesproken over het in balans brengen van de investeringen. Ook zijn diverse teammanagers, controllers en directieleden betrokken in dit traject.

Wat willen we bereiken

Met financiële spelregels en een werkwijze om tot keuzes te komen, werken we aan het bereiken van stabiele en gezonde gemeentefinanciën. Hierbij zullen de investeringsaanvragen geprioriteerd worden om binnen het investeringsplafond te blijven. Daarnaast werken we voorspelbaar en is het zowel voor de organisatie als voor het college en de raad helder wanneer nieuwe ideeën opgevoerd kunnen worden en hoe en wanneer de besluitvorming daarover plaatsvindt.

Wat gaan we daarvoor doen

Als de raad akkoord gaat met de voorstellen, dan worden de investeringen op de voorgestelde manier verwerkt in de kadernota 2025. Ook bij de volgende P&C-momenten zal in lijn met dit voorstel gewerkt worden, zodat de raad zijn rol goed kan vervullen.

Daarnaast zal de organisatie geïnformeerd worden over de nieuwe werkwijze, zodat alle ambtenaren weten hoe zij moeten werken als het gaat om investeringsaanvragen.

Argumenten

1. *Om een investeringsplafond te hanteren dat borgt dat de schuldquote niet boven de 130% uitkomt, in de huidige situatie € 23 miljoen per jaar.*

- 1.1 Een schuldquote van 130% is hoger dan het landelijk gemiddelde. Hier nog verder boven uitkomen is niet verantwoord voor de gemeentelijke financiën. Bij rentestijgingen zijn de kapitaallasten slechts beperkt bij te sturen, omdat de investeringen dan immers al gedaan zijn. Hoe hoger de schuldquote, hoe groter het aandeel van deze kapitaallasten in de exploitatie;
- 1.2 Het beheren en vervangen van de huidige bezittingen van de gemeente kan niet afgewogen worden ten opzichte van nieuwe, eenmalige investeringen. Door twee subplafonds in te stellen ontstaan twee groepen investeringen die meer homogeen zijn. Hierdoor kunnen binnen beide plafonds goede afwegingen gemaakt worden en prioriteringen plaatsvinden;
- 1.3 Door eenmaal per raadsperiode de beleidskaders te herijken, kan de raad op dat moment keuzes maken over de ambities en bijbehorende kosten binnen de cyclische investeringen;
- 1.4 De vier inhoudelijke criteria zorgen voor een zo objectief mogelijke prioritering van de eenmalige

investeringsaanvragen. De raad kan door middel van moties en amendementen tot een wijziging van deze prioritering komen. Door op deze manier te werken, kunnen de ambtelijke organisatie, het college en de raad ieder hun rol correct uitvoeren;

2. *Om strak te sturen op het doorschuiven van investeringen:*

2.1 Het strakker sturen op doorschuiven van investeringen voorkomt dat er te veel investeringen worden doorgeschoven en er opnieuw een boeggolf aan uit eerdere jaren openstaande investeringskredieten ontstaat.

3. *Om verantwoorde mogelijkheden voor verruiming van dit investeringsplafond te onderzoeken en waar mogelijk te hanteren:*

3.1 Op dit ogenblik is er geen ruimte om het investeringsplafond op een verantwoorde manier te verhogen. Dit neemt niet weg dat er niet voortdurend naar gekeken kan worden. Incidentele meevallers, zoals een positief jaarrekeningresultaat kunnen mogelijk ingezet worden voor een tijdelijke verruiming van het investeringsplafond. Structurele mogelijkheden voor verruiming van het investeringsplafond worden mogelijk door beleidskeuzes en zullen ook nog verder onderzocht worden.

Kanttekeningen, risico's en alternatieven

Het gevraagde besluit is nodig om grip te krijgen en houden op de investeringsbegroting en de schuldquote.

Kanttekening bij dit besluit is dat het aannemen ervan consequenties heeft voor de voortgang van een aantal grote projecten, zoals de Rembrandtbrug, de Oostelijke Randweg, een nieuw zwembad en de toekomst van het stationsgebied. Hierover zullen we bij de kadernota 2025 met u in gesprek gaan.

Risico bij het gevraagde besluit is dat er in de toekomst mogelijk investeringen gewenst zijn die van groot maatschappelijk belang zijn en ook al een beslag leggen op de huidige exploitatie. Zo'n investering goedkeuren is dan in strijd met het nu gevraagde besluit. De raad zou op dat moment kunnen overwegen om een dergelijke budgettaire neutrale investering, ondanks een effect op het investeringsplafond en daarmee de schuldquote, toch goed te keuren en daarmee af te wijken van de spelregels.

Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit

Met het aannemen van dit voorstel komt er meer grip op de financiën van de gemeente. Er kan een realistische investeringsbegroting worden opgesteld waarbij de schuld beperkt oploopt en wij tot 2030 binnen de signaleringswaarde voor de schuldquote uit de Financiële Verordening (130%) blijven. Wij blijven wel zoeken naar mogelijkheden om het investeringsplafond te verhogen als de financiële situatie dit toelaat. Dit kan enerzijds door beleidskeuzes, bijvoorbeeld door inkomsten te verhogen of exploitatiekosten te verlagen. Anderzijds kunnen ook incidentele meevallers, zoals een positief jaarrekeningresultaat mogelijk ingezet worden voor een tijdelijke verruiming van het investeringsplafond.

Communicatie

Over dit raadsvoorstel vindt geen aparte externe communicatie plaats. Na de kadernota, als meer duidelijk is over de voortgang van projecten, zal wel externe communicatie plaatsvinden.

We besteden nu al wel extra aandacht aan interne communicatie over het raadsvoorstel en de besluitvorming van de gemeenteraad.

Vervolgproces

Nadat uw raad heeft ingestemd met het voorstel zullen de investeringen conform dit voorstel worden verwerkt in de kadernota 2025. De raad krijgt dan een totaalijst met alle gewenste eenmalige investeringen die voor 2025 zijn opgevoerd. Deze lijst is geprioriteerd en er wordt aangegeven welke investeringen binnen het investeringsplafond gedaan kunnen worden en welke niet. De raad kan dit voorstel middels amendementen aanpassen, zolang de totale investeringen binnen het investeringsplafond blijven.

Daarnaast zal er interne communicatie plaatsvinden om de organisatie goed mee te nemen in de nieuwe werkwijze.

Bevoegdheid raad

De raad is bevoegd om over dit voorstel een besluit te nemen op grond van artikel 189 Gemeentewet e.v. (het budgetrecht van de raad) en artikel 108 juncto artikel 147 Gemeentewet (de algemene bevoegdheid tot regeling en bestuur inzake de huishouding van de gemeente).

Bijlagen

Raadsbesluit Investerings in Balans (Z/24/068810/ D/24/142242)

[Notitie Investerings in Balans](#)

[Inhoudelijke criteria eenmalige investeringen](#)

[Raadsinformatiebrief Aanpak verlaging schuldquote d.d. 4 april 2023 \(Z/23/057709/ D/23/094497\)](#)
